

מבט לאיראן

26 בספטמבר 2023 – 8 באוקטובר 2023

עורך: ד"ר רז צימט

עיקרים

ברקע המגעים לקידום נורמליזציה אפשרית בין ישראל לערב הסעודית, תקפו מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, ונשיא איראן, אבראהים ראסי, את ישראל והזהירו מפני תהליך הנורמליזציה. מנהיג איראן שב וכינה את ישראל "סרטן" והצהיר, כי נרמול הקשרים עימה מהווה הימור על סוס שנועד להפסיד. נשיא איראן הצהיר כי שחרור ירושלים ניצב בראש סדר העדיפויות של האומה המוסלמית וכי נרמול הקשרים עם ישראל הוא בבחינת נסיגה עבור כל ממשלה בעולם המוסלמי.

צבא סוריה דיווח על תקיפה ישראלית נגד מספר יעדים צבאיים באזור דיר אלזור שבמזרח סוריה בליל ה-2 באוקטובר 2023. באיראן לא הגיבו לתקיפה, שכוונה לפי כמה הערכות לעבר שיירה, שהעבירה אמצעי לחימה ורכיבים של מערכות הגנה אווירית איראניות.

איראן גינתה את מתקפת הכטב"ם, ששוגר ב-5 באוקטובר 2023 משטח אדלב שבצפון-מערב סוריה לעבר טקס סיום קורס הקצינים במכללה הצבאית בחמץ והביא למותם של עשרות בני אדם. דובר משרד החוץ האיראני הטיל את האחריות למתקפה על "תומכיהן הזרים של קבוצות הטרור".

היועץ לביטחון לאומי של עיראק קיים בראשית אוקטובר 2023 ביקור בטהראן כדי לדון בהשלמת מימוש ההסכם הביטחוני בין שתי המדינות. במקביל נפגשה משלחת של משמר הגבול האיראני בצפון עיראק עם משלחת מטעם משמר הגבול העיראקי ודנה עימה במצב הביטחוני בגבול וביישום ההסכם הביטחוני בין שתי המדינות.

בתגובה איראנית ראשונה להתפתחויות בזירה הפלסטינית, הצהיר רחים צפוי (Rahim Safavi), יועצו הבכיר של מנהיג איראן, כי איראן תומכת במבצע "סערת אלאקצא" ובטוחה כי "חזית ההתנגדות" תומכת בעניין זה. הוא בירך את "הלוחמים הפלסטינים" ואמר, כי איראן תתייצב לצדם עד ל"שחרור פלסטין וירושלים" (איסנ"א, 7 באוקטובר 2023).

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

נשיא איראן, אבראהים ראסי, אמר בנאומו בוועידה ה-37 לאחדות אסלאמית בטהראן, כי הפניית תשומת לב לשחרור ירושלים היא המדד החשוב ביותר עבור האומה המוסלמית. הוא ציין, כי האופציה לכניעה ולפשרה עם האויב כבר אינה קיימת וכי האפשרות היחידה הניצבת בפני הלוחמים באדמות הכבושות, ובכלל זה בלבנון ופלסטין, היא ההתנגדות אל מול הכובשים. עוד אמר ראסי, כי נרמול הקשרים עם "המשטר הצינוני" מהווה נסיגה

עבור כל ממשלה בעולם המוסלמי, והדגיש, כי ישראל לא עמדה באף אחד מההסכמים שנחתמו עימה, לרבות הסכמי קמפ דייוויד ואוסלו (אירנ"א, 1 באוקטובר 2023). הוועידה הבינלאומית השנתית לאחדות אסלאמית מתקיימת מאז ראשית שנות ה-80 בטהראן בשבוע שבו מצוין יום הולדתו של הנביא מוחמד בהשתתפות אנשי דת סונים ושיעים מאיראן ומחו"ל.

נשיא איראן ראיסי בכינוס הוועידה לאחדות אסלאמית בטהראן (אירנ"א, 1 באוקטובר 2023)

מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, הצהיר בנאום במהלך מפגש עם בכירי המשטר, שגרירים ממדינות אסלאמיות ואורחי הוועידה לאחדות אסלאמית, כי נרמול היחסים עם "המשטר הציוני" הוא הימור על סוס שנועד להפסיד, משום שהתנועה הפלסטינית תוססת ופעילה יותר מאי פעם ואילו "המשטר המדכא" גוסס ועומד להיעלם. הוא הדגיש, כי סוגיית פלסטין היא הסוגייה הראשונה במעלה עבור העולם המוסלמי וכי הצעירים הפלסטינים מוכנים כיום יותר מתמיד. הוא טען, כי "המשטר הציוני", אותו כינה "סרטן", יחוסל בידי העם הפלסטיני וכוחות "ההתנגדות" באזור כולו (פארס, 3 באוקטובר 2023).

נאום מנהיג איראן ב-3 באוקטובר 2023 (אתר המנהיג, 3 באוקטובר 2023).

חבר הלשכה המדינית של הג'האד האסלאמי בפלסטין ונציג הארגון בלבנון, אחסאן עטאיא, אמר בריאיון לערוץ הטלוויזיה הפלסטיני פלסטין אליום (28 בספטמבר 2023), כי קשרי הג'האד האסלאמי עם איראן, סוריה וחזבאללה מהווים בסיס לאימונים הצבאיים של הארגון ולפיתוח הביצועים שלו בכל הרמות. עוד אמר עטאיא, כי הקשרים בין הארגון לרפובליקה האסלאמית הם "עמוקים ואסטרטגיים" וכי איראן העניקה לו סיוע כספי וצבאי וכל סיוע אחר, שנדרש לו לטובת המאבק בכיבוש.

המעורבות האיראנית בסוריה ובלבנון

מקורות צבאיים סורים מסרו כי בליל ה-2 באוקטובר 2023 תקפה ישראל מספר יעדים צבאיים באזור דיר א-זור שבמזרח סוריה. בדיווח סוכנות הידיעות הרשמית הסורית (סאנ"א, 3 באוקטובר 2023) נאמר, כי שני חיילים סורים נפצעו בתקיפה וכן נגרם נזק לתשתיות. באיראן לא הגיבו לתקיפה, שכוונה לפי כמה הערכות לעבר שיירה, שהעבירה אמצעי לחימה מאיראן למיליציות הפרו-איראניות במזרח סוריה ורכיבים של מערכות הגנה אווירית איראניות.

איראן גינתה את מתקפת כלי הטיס הבלתי מאויש ששוגר ב-5 באוקטובר 2023 משטח אדלב שבצפון-מערב סוריה לעבר טקס סיום קורס הקצינים במכללה הצבאית בחמץ. במתקפה נהרגו עשרות בני אדם ונפצעו מאות. דובר משרד החוץ האיראני, נאצר כנעאני (Nasser Kanani), הביע תנחומים לממשלה, לצבא ולעם בסוריה ולמשפחות ההרוגים ואיחל החלמה מהירה לפצועים. הוא הטיל את האחריות למתקפה על "תומכיהן הזרים של קבוצות הטרור" וקרא למוסדות הבינלאומיים, ובמיוחד למועצת הביטחון של האו"ם, לפעול בעניין זה (אירנ"א, 5 באוקטובר 2023). בעקבות המתקפה, שוחח שר החוץ האיראני, חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdollahian), עם עמיתו הסורי, פיצל מקדאד (Faisal Mekdad), והביע תנחומים על המתקפה (איסנ"א, 5 באוקטובר 2023).

דובר משרד החוץ האיראני, נאצר כנעאני (Nasser Kanani), שב ודרש את נסיגת הכוחות האמריקאים מסוריה. במסיבת העיתונאים השבועית שלו אמר כנעאני, כי נוכחותה הצבאית של ארצות הברית בסוריה מנוגדת לעמדת ממשלת סוריה ולחוק הבינלאומי ואינה חוקית. הוא הוסיף, כי פעילות ארצות הברית בסוריה מהווה הפרה של ריבונותה ולכידותה הטריטוריאלית של סוריה (מהר, 2 באוקטובר 2023).

ערוץ החדשות הסורי עין אלפראת דיווח (5 באוקטובר 2023), כי משמרות המהפכה ומקורבי איראן במשטר הסורי מונעים את קידום של פרויקטים לשיקום שכונות הרוסות ממלחמת האזרחים בדיר אלזור שבמזרח סוריה כדי לשמר את שליטתם במקום ולהשתמש בבתים בשכונות אלה כמחסני נשק וכמפקדות צבאיות. בדיווח נמסר על מטה "נצר" (Nasr), המשמש מטה הפיקוד הראשי של משמרות המהפכה והמיליציות הפרו-איראניות בדיר אלזור וממוקם בסמוך לבניין המכללה לחינוך ברחוב פורט סעיד. המטה הוקם בראשית 2023 בהוראת חאג' כמיל, מפקד משמרות המהפכה במזרח סוריה, והוא כולל כמה מפקדות הממוקמות בין בתים אזרחיים כדי למנוע תקיפות אוויריות. מפקדה אחת משמשת את חאג' כמיל עצמו, מפקדה שניה הסמוכה לה משמשת את אחראי התמיכה והאספקה במשמרות המהפכה, מפקדה שלישית משמשת את לשכת הכספים ואת הלשכה המשפטית ומפקדה רביעית משמשת את חזבאללה ואת הלשכה המשותפת לחזבאללה ולמשמרות המהפכה.

מטה נצר בשימוש משמרות המהפכה בדיר אלזור (עין אלפראת, 5 באוקטובר 2023)

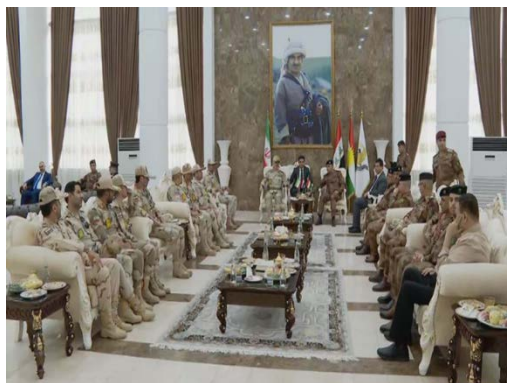
המעורבות האיראנית בעיראק

היועץ לביטחון לאומי של עיראק, קאסם אלאערג'י (Qasim al-Araji), הגיע ב-1 באוקטובר 2023 לביקור בטהראן כדי לדון בהשלמת מימוש ההסכם הביטחוני בין שתי המדינות. במסגרת הסכם זה הרחיקה לאחרונה עיראק את הקבוצות הברדלניות הכורדיות, שפעלו בחבל הכורדי בצפון עיראק, מהגבול בין שתי המדינות. זאת, בהתאם לדרישת איראן לפרק קבוצות אלה מנשקן. ב-1 באוקטובר נועד אלאערג'י עם מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, עלי-אכבר אחמדיאן (Ali-Akbar Ahmadian), ודן עימו בסוגיות בילטרליות ובהשלמת יישום ההסכם הביטחוני. אחמדיאן הדגיש, כי יש ליישם את ההסכם באופן מדויק ומלא והדגיש את הצורך בקידום הקשרים בין שתי המדינות, לרבות בתחום הכלכלי. אלאערג'י הדגיש את מחויבות ארצו למימוש ההסכם הביטחוני עם איראן ולהרחבת הקשרים בין המדינות (פארס, 1 באוקטובר 2023).

פגישת היועץ לביטחון לאומי של עיראק עם מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן (פארס, 1 באוקטובר 2023)

משלחת של משמר הגבול האיראני הגיעה ב-3 באוקטובר 2023 לאזור חאג' עמראן שבגבול איראן-עיראק על מנת לקיים שיחות עם נציגי משמר הגבול העיראקי בנוגע למצב הביטחוני באזור הגבול וליישום ההסכם הביטחוני בין שתי המדינות. לבקשת הנציגים האיראנים, התקיימו השיחות בעיר ארביל שבצפון עיראק (kurdistan24, 3 באוקטובר 2023).

**פגישת משלחות ממשמר הגבול האיראני וממשמר הגבול העיראקי
(3 באוקטובר 2023, kurdistan24)**

◀ סגן שר התחבורה האיראני וראש הארגון לתחבורה ולתחזוקת כבישים, דארוש אמאני (Daryoush Amani), נפגש ב-28 בספטמבר 2023 בטהראן עם סגן שר המסחר העיראקי, סתאר ג'באר אלג'אברי (Sattar Jabbar al-Jaberi). בפגישה דנו הצדדים בהרחבת שיתוף הפעולה המסחרי והתחבורתי בין שתי המדינות. אמאני ציין, כי היקף המסחר בין שתי המדינות גדל משמעותית בשנים האחרונות וכי ארגון התחבורה האיראני מוכן לסייע לעיראק בידע טכני ובניסיון בתחומי תחזוקת כבישים ומערכות תחבורה חכמות. שגריר עיראק בטהראן, נציר עבד אלמחסן עבדאללה (Naseer Abdul Mohsen Abdullah), שנכח בפגישה, אמר, כי ממשלת עיראק מוכנה לכל שיתוף פעולה בתחומי סחר ומעבר בין שתי המדינות (מהר, 29 בספטמבר 2023).

**פגישת סגן שר התחבורה האיראני עם סגן שר המסחר העיראקי
(אתר משרד התחבורה האיראני, 29 בספטמבר 2023)**

◀ דובר משרד המשפטים העיראקי, כאמל אמין (Kamel Amin), הודיע בסוף ספטמבר 2023 על חתימת הסכם לשיתוף פעולה משפטי ולחילופי אסירים בין איראן ועיראק (איסנ"א, 28 בספטמבר 2023).